

HET EUROCERTIFICAAT

Hoe verkrijg je het en hoe ga je ermee om?

Paul HEYVAERT

Voorzitter, Belgische Vereniging voor Documentatie (BVD)

CERTIDoc jurylid

Informaticus, Koninklijke Bibliotheek van België (KBR)

Dit artikel is reeds verschenen in *Bibliotheek- en Archiefsgids*, Vol. 83, nr 4 (augustus 2007).

Cet article a déjà été publié dans *Bibliotheek- en Archiefsgids*, Vol. 83, n°4 (août 2007).

- Vorig jaar in maart introduceerde de Belgische Vereniging voor Documentatie (ABD-BVD) de mogelijkheden van een Europese certificatie voor I&D professionals. Er werd onder meer ingegaan op de voorziene procedures en achtergronden van het *Euroreferentieel* en de Eurocertificatie. Deze initiatieven kaderen volledig binnen de recente Europese trend om beroepservaringen te evalueren. Wat nu juist deze I&D-certificatie is en de redenen om te kandideren in België worden in dit artikel uiteengezet evenals de rol die de ABD-BVD in deze context vervult.
- En mars 2006, l'Association Belge de Documentation (ABD-BVD) a présenté à ses membres la certification européenne des compétences en Information & Documentation (I&D) et ses outils de certification que sont l'*Euroréférentiel* et l'Eurocertificat. Ces initiatives s'inscrivent dans les contextes nationaux et européen de certification des compétences acquises par la pratique professionnelle. Qu'est-ce que la certification, pourquoi se faire certifier, comment se faire certifier en I&D en Belgique ? Quelle est la place de l'ABD-BVD dans ce processus ?

Levenslang leren brengt met zich mee dat men na een aantal jaren zekere vaardigheden en/of attitudes heeft ontwikkeld die in het professionele leven het verworven diploma meestal ruim overtreffen. Het beroep van informatiewerker uitoefenen gaat al jaren gepaard met een zekere (doorgedreven) kennis van o.a. computertechnologie, marketingbeheer, kennisbeheer en andere gelijkaardige technieken. In een wereld waar phishing (uitgesproken fishing), RSS (really simple syndication), Web 2.0 (interactieve webapplicaties) en wiki's (websites die door verschillende individuen worden geconcipieerd en onderhouden) dagelijkse kost zijn geworden is het voor de informatie en documentatie specialist (I&D) verre van eenvoudig om al deze materies onder de knie te krijgen. En zich niet blijven vervolmaken staat in ons beroep gelijk met stagneren. Bijgevolg bleek het interessant om deze - door de jaren heen - opgedane deskundigheid om te zetten in een certificaat dat de beroepsbekwaamheid en competenties erkent op Europees niveau.

Competenties zijn het geheel aan **vaardigheden** nodig voor het uitoefenen van een professionele activiteit en bovendien moeten deze **operationeel** zijn dw. gebruikt tijdens de uitoefening van het beroep en gevalideerd. Het komt er op neer dat **competenties certificeren** vooral een zaak is gecertificeerden te verzekeren dat zij op bepaalde niveaus de nodige competenties bezitten om hun beroep zo goed mogelijk uit te kunnen voeren en op een toereikende manier de prestaties te leveren die er onder ressorteren. Om deze redenen heeft de BVD reeds jaren geleden besloten actief

mee te werken aan de problematiek van de certificatie van competenties daar zij het toen reeds belangrijk achtte dat competenties – los van het behaalde diploma – konden worden vastgelegd in een officieel document geldig in verschillende landen van de Europese Unie.

Waarom zou iemand zich laten certificeren?

Eenzijds omdat u zekere vaardigheden in informatie en documentatie bezit en omdat die ervaring misschien op een hoger niveau ligt dan die van uw diploma ; u wenst bovendien die competenties te laten erkennen door uw gelijke of door uw werknemer. Anderzijds omdat deze certificatie u de geografische mobiliteit verzekert in de ganse Europese Unie en u toelaat deze erkenning te laten gelden tegenover klanten en werkgevers. Kortom, certificatie draagt bij tot de erkenning en de kwaliteit van uw beroepsbekwaamheid. Ten overstaan van een diploma dat het verwerven van kennis erkent, is het zo dat de certificatie de **ervaring en beroepsvaardigheid** erkent en het zijn juist die zaken zoals bvb. de inzetbaarheid en het vermogen het hoofd te bieden aan niet-alledaagse professionele situaties waarvoor werkgevers juist belangstelling tonen.

Hoe is deze Eurocertificatie ontstaan?

CERTIDoc is het Europese certificeringssysteem

dat aan alle I&D specialisten de mogelijkheid biedt hun competenties te laten certificeren in één van de **vier** kwalificatieniveaus zijnde assistent, technicus, manager of expert voor zover zij **tenminste 3 jaar** beroepspraktijk (**5 jaar** voor het expert niveau) hebben. CERTIDoc ontwikkelde zich in een Europese context voornamelijk dankzij het Europese programma **Leonardo da Vinci** dat een nieuwe praktische benadering mogelijk maakte in de belevingsvormen van de professionele opleidingen ; als het ware een verlengstuk van de toenmalige gevoerde acties door de lidstaten. Méér informatie is beschikbaar op volgende webstek: <<http://www.europe-education-information.fr/leonardo.php>>

Het Eurocertificaat steunt op het *Euroreferentieel in I&D* (editie 2004) en op de uitgegeven regels eigen aan alle **certificatieorganismen** die lid zijn van het **Europees CERTIDoc consortium** en is bovendien erkend door alle professionele verenigingen of partners van het consortium. Teneinde rekening te houden met de **evolutie** van de noden, de hulpmiddelen en de ervaringen wordt deze competentie slechts voor een **periode van vijf jaar gevalideerd**.

Het consortium bestaat uit de volgende leden:

- ADBS (Parijs) voor Frankrijk
<<http://www.adbs.fr>>
- DGI (Frankfurt) voor Duitsland
<<http://www.dgi-info.de>>
- SEDIC (Madrid) voor Spanje
<<http://www.sedic.es>>
- Universit  libre de Bruxelles (ULB)
<<http://www.ulb.ac.be>>
- Bureau Van Dijk (Parijs)
<<http://www.bvdic.com>>

De BVD maakt heden geen deel uit van het consortium omdat ze niet over de middelen beschikt (vooral in termen van mankracht) om de ganse certificatiestructuur op plaats te zetten. Daarom heeft de BVD in 2005 een partnerschap overeenkomst getekend met de Franse ADBS dat ons toelaat Belgische geïnteresseerde I&D specialisten te certificeren dmv Belgische juryleden. Nochtans, daar de BVD meewerkte aan het tot stand brengen van het *Euroreferentieel*, hield zij eraan van in het begin mee te werken aan dit project om later zelf het ganse certificatieproces in België aan de man te brengen en zodoende volwaardig consortiumlid te zijn. Wij hebben ons ertoe verbonden om de certificatiehulpmiddelen (evaluatiemiddelen, Euroreferenti len e.a.) verder te laten evolueren. In functie van het aantal aanvragen zullen in België of in Frankrijk jureringen worden georganiseerd voor Belgische kandidaten die een Eurocertificaat wensen te behalen. De volledige lijst van de consortiumpartners vindt op dit webadres van CERTIDoc¹.

Het Euroreferentieel in I&D

Het *Euroreferentieel* of *Euroguide* werd tot stand gebracht door de verschillende partners van het consortium en hergroepeert en definieert de verschillende **competenties** en **vaardigheden** die nodig zijn om te werken als I&D professional alsook de overeenstemmende **kwalificatieniveaus**. De twee delen van het *Euroreferentieel* zijn voor het ogenblik voorhanden in 8 talen (Frans, Engels, Duits, Italiaans, Portugees, Spaans, Hongaars en Kroatisch) op de CERTIDoc website²

Zoals voor de eerste uitgave van het *Euroreferentieel* heeft de BVD de Nederlandse vertaling van de tweede uitgave op zich genomen en deze zal kortelings kunnen geraadpleegd en gedownload worden op de webstekken van BVD³ en CERTIDoc.

Er bestaan **33** verschillende eurocompetenties verdeeld over **5 gebieden**:

- Groep I – Informatie
- Groep T – Technologie
- Groep C – Communicatie
- Groep M – Management
- Groep S – Andere kennis

Er zijn eveneens 20 eurobekwaamheden (De **natuurlijke** of **verworven** aanleg van een individu die een **handelswijze** of methode **doet ontstaan**) verdeeld over zes gebieden:

- Relaties
- Opzoeken
- Analyse
- Beheer
- Communicatie
- Organisatie

De kwalificaties werden onderverdeeld in **vier** niveaus:

- Niveau 1: Assistent in I&D
- Niveau 2: Technicus in I&D
- Niveau 3: Manager in I&D
- Niveau 4: Expert in I&D

Het zou ons in dit artikel te ver leiden om in detail toe te lichten wat de mogelijkheden zijn om deze 33 groepen te combineren met de 5 gebieden en de 20 eurobekwaamheden. Daarom verwijs ik u graag naar de webstekken van de BVD⁴ en van de ADBS⁵ waar u alle nodige gegevens kan bekijken en eventueel downloaden.

Welke zijn de vereisten om een Eurocertificaat te bekomen ?

- Een algemene basiskennis van het beroep
- Het bewijzen van zijn hedendaagse bijgewerkte kennis
- Een professionele ervaring kunnen voorleggen van tenminste 3 jaar (5 jaar voor het niveau expert) waarvan 2 jaar op het gewenste niveau

Het kwalificatieniveau onder hetwelk men wenst gecertificeerd te worden kan worden nagegaan aan de hand van een auto-evaluatie van de eigen competenties en door gebruik te maken van het *Euroreferentieel in I&D*, alsook door de informatieve documenten te raadplegen ter beschikking gesteld door het certificerende organisme.

Een auto-evaluatie van zijn competentieniveau kan worden bekomen door de testkaart te gebruiken die u toelaat de 33 competentiedomeinen te onderzoeken om uw deskundigheid en vaardigheid te positioneren op één van de vier competentieniveaus. Deze resultaten kan u vergelijken met de gestelde eisen beschreven in het referentieel van de kwalificatieniveaus (vol. 2). Hiermee vermijdt u te solliciteren op een niveau dat niet met het uwe overeenstemt. Uw kennis kan u testen op de ADBS webstek⁶.

De aanvraag en de samenstelling van de portfolio:

- Zich laten inschrijven bij de BVD dmv een gemotiveerd schrijven
- De administratieve postulantensteekkaart invullen
- De beschrijvende steekkaart ivm het afgelegde professionele traject invullen
- Een map met "bewijzen" samenstellen die de positionering van uw aangehaalde competenties aantonen voor elk van de 33 domeinen van het *Euroreferentieel*
- Deze verschillende formulieren zullen binnenkort van de BVD webstek kunnen worden afgehaald
- De toegang vragen aan de BVD om het hulpmiddel te gebruiken om uw auto-evaluatie te registreren (na betaling van de dossierkosten)

Het op deze manier samengestelde dossier zal aan de BVD worden overgemaakt onder vertrouwelijke omslag. Deze kan dan persoonlijk worden overhandigd of per aangetekend schrijven worden verstuurd naar de BVD (hetzij naar de administratieve of naar de sociale zetel).

Uw dossier wordt onderzocht door een jury bestaande uit minstens drie leden (de lijst van de CERTIDoc juryleden is terug te vinden op

<<http://www.certidoc.net>>) gemachtigd door het certificatieorgaan. In het geval dat uw dossier wordt aanvaard op het door u gevraagde niveau, wordt u uitgenodigd voor een onderhoud met de jury om sommige dossierpunten te verduidelijken en om sommige vaardigheden te bewijzen. Na het beraadslagen van de jury en rekening houdend met de aangebrachte argumentatie verleent het Certificatiecomité al dan wel of niet het Eurocertificaat of stelt de kandidaat een certificatie voor op een lager niveau of suggereert de kandidaat een bijkomende vorming in overweging te nemen.

Wat bekomt u wanneer u het Eurocertificaat behaalt?

Een Europees CERTIDoc certificaat voor 5 jaar geldig en verlengbaar afgeleverd door de ADBS met de medewerking van de BVD. Een vermelding in het register van de eurogecertificeerden zowel op de BVD website als op deze van CERTIDoc. Het certificaat wordt ook zomaar niet voor 5 jaar zonder beperkingen verworven. Er bestaat een toezichtprocedure gedurende gans de validiteitsperiode. Ieder jaar ontvangt de gecertificeerde persoon een "follow-up" vragenlijst zodat elke wijziging met betrekking tot zijn administratieve en professionele status is gekend en om eveneens na te gaan of hij nog aan de vereisten voldoet om het certificaat te behouden.

Welke zijn de onkosten verbonden aan dergelijk Eurocertificaat?

- Kosten te vereffenen bij het aanvragen van het certificatie dossier (dossierkosten en toegang tot het auto-evaluatie hulpmiddel): €50,00
- niveau "assistent" €100,00
- niveau "technicus" €210,00
- niveau "manager" €450,00
- niveau "expert" €650,00

De certificatiehulpmiddelen zullen zowel in het Nederlands als in het Frans op de BVD webstek beschikbaar zijn en op de CERTIDoc webstek

- Het *Euroreferentieel* (2 volumes 2004)
- Het *Algemeen Reglement* omschrijft de regels die van toepassing zijn op de certificatie van professionelen in I&D, dit volgens het *Euroreferentieel in I&D (uitgave 2004)*
- De evaluatiegids : dit document verduidelijkt voor de postulant de evaluatieprocedure voor het bekomen van het Eurocertificaat in I&D. Het is ook een methodologische gids voor de geagreerde certificatieorganen en in het

bijzonder voor de juryleden die de dossiers moeten onderzoeken. Het draagt ook bij tot de samenhang van evaluaties en beslissingen van de jury's tussen de verschillende landen enerzijds en anderzijds tussen de verschillende samengestelde jury's in de tijd

- In de *Praktische gids voor de postulant* zal u informatie vinden die u zal helpen uw dossier samen te stellen alvorens deze aan de jury voor te leggen.

De documenten die moeten ingevuld worden en overgemaakt:

1. de motivatiebrief
2. de administratieve steekkaart
3. de beschrijvende steekkaart ivm het afgelegde professionele traject
4. de auto-evaluatie steekkaart
5. de bewijsstukken

Is deze Europese certificatie geloofwaardig?

We mogen er van uitgaan dat deze inderdaad geloofwaardig is en dit om volgende redenen:

- zij werd uitgewerkt voor en door I&D professionals na een jarenlange voorbereiding op Europees niveau
- zij is als het ware het vervolg op het *Euroreferentieel in I&D* waarvan het gebruik wordt gecontroleerd door het consortium dat de regels ervan vastlegde en dat ervoor zorgt dat deze door alle leden worden nageleefd
- zij werd op punt gesteld door Europese I&D verenigingen
- zij wordt op regelmatige basis geëvalueerd door de leden van het consortium die verschillende malen per jaar samenkomen om rapport uit te brengen over de bevindingen en suggesties van hun respectievelijke Euroreferentieelgroepen.

Paul Heyvaert
Belgische Vereniging voor Documentatie (BVD)
Koninklijke Bibliotheek van België
Keizerslaan 4
1000 Brussel
Paul.Heyvaert@kbr.be

Juni 2007

Nota's

- ¹ <<http://www.certidoc.net/fr/partenaires.php>> (bezocht op 30 juni 2007).
- ² <<http://www.certidoc.net>> (bezocht op 30 juni 2007).
- ³ <<http://www.abd-bvd.be>> (bezocht op 30 juni 2007).
- ⁴ <http://www.abd-bvd.be/index.php?page=eurocert/certifier_5&lang=fr> (bezocht op 30 juni 2007).
- ⁵ <<http://www.adbs.fr/site/carrieres/eurefca2004/index.php>> (bezocht op 30 juni 2007).
- ⁶ <http://www.adbs.fr/site/carrieres/valider/tester_connaissances.php> (bezocht op 30 juni 2007).